

[Bonnichsen.]

Forelæggelsestale i Folketinget havde faaet Udtryk i § 1. Med Formandens Tilladelse skal jeg lige citere et Par Linier af Forelæggelsestalen. Ministeren siger:

„Den danske Friskole er en specielt dansk Skoleform, til hvilken de andre nordiske Lande ikke har noget Sidestykke. Den er bygget paa de Grundtvig-Kold'ske Skoletanker og har direkte sit Udspring i den Grundtvigske Bevægelse.“

Det er efter min Mening mere bestemmende for den Indstilling, man maa tage til den danske Friskole. Naar man husker, at Grundtvig maaske mere end nogen anden var den, der vakte vort Folks Nationalfølelse, og at Kristen Kold gennem Friskolen særlig gik ind for at vække Nationalfølelsen hos Børnene, saa faar dette Lovforslag en særlig Baggrund, synes jeg, og de Penge, her skal bevilges, er efter min Mening bestemt til at støtte Arbejdet paa dansk nationalt Grundlag. Saadan burde Lovforslaget efter min Mening opfattes, og dette burde ikke kunne føre de Konsekvenser med sig, at en hvilken som helst Form for Friskole uden for dette Grundlag skulde kunne oprettes med den store Støtte, som nu gives i Fremtiden.

Afsnit II med Overskriften „Tilsynet“ har i § 4 en Bestemmelse om, at Skolen, hvis Undervisningen vedblivende viser sig mangelfuld, kan lukkes. Det er jo ikke en Bestemmelse, der i og for sig er rettet mod Skolen for at skade den, men det er ganske simpelt en Beskyttelsesforanstaltning for Børnene, som dog til syvende og sidst er det vigtigste og afgørende i enhver Skole.

§ 5 om Tilsynet med Religionsundervisning forekommer mig noget vag. Hvad angaar Bestemmelserne om de Børn, der ikke tilhører noget Trossamfund, hedder det, at den tilsynsførende Myndighed skal paase, at Børnene ikke savner Oplysning om de almindelige Regler for Livet i et ordnet Samfund. Hvad vil det egentlig sige? I de offentlige Skoler i Frankrig har man, da man i Begyndelsen af Aarhundredet skilte Kirke og Skole fra hinanden, erstattet Religionsundervisningen med en i og for sig paa mange Maader ganske smuk Morallære, og noget tilsvarende vil vel i og for sig være at foretrække her.

I Stykke 2 staar der — men jeg maa tilstaa, at jeg ikke rigtig forstaar det, men det vil den højtærede Minister naturligvis kunne forklare:

„Finder den tilsynsførende, at de paagældende Børn ikke modtager tilfredsstillende Undervisning i Kristendoms-

kundskab, meddeler den tilsynsførende dette til Skolens Ledelse, der træffer de Foranstaltninger, den finder paakrævet.“ Da man maa gaa ud fra, at Skolens Ledelse paa Forhaand har godkendt Undervisningen, kan man risikere, at den intet yderligere foretager. Men for øvrigt, hvis de paagældende Børn, saaledes som jeg læser det, er de konfessionsløse, kan vi overhovedet ikke vente eller forlange nogen Undervisning i Kristendomskundskab. I Bemærkningerne til Lovforslaget staar det bedre, synes jeg; der staar, at den tilsynsførende skal forhandle med Skolens Ledelse. Dette forekommer mig bedre at udtrykke, hvad Meningen er, end selve Lovens Ordlyd.

Saa kommer vi til det for saa vidt væsentlige, nemlig Forslaget om Statstilskuddets Forhøjelse, som jo unægtelig ikke er helt lille, nemlig fra 944 000 Kr. til 2½ Mill. Kr.; det er en Forøgelse, som Socialdemokratiets Ordfører i Folketinget med tydelig Rædsel i Stemmeføring gør op til 150 pCt. Det er ikke helt galt, men det vil forhaabentlig bidrage til, at de Lærere og Lærerinder, som er knyttet til disse Skoler, kan lønnes anstændigt, og derfor ser vi for vort Vedkommende ogsaa gerne, at der netop er stillet ganske bestemte Krav om den Minimumsløn, Lærere og Lærerinder i Friskolen skal have; og med det Tilskud, der er til Pension eller Efterløn, som det hedder, maa man ogsaa haabe og forvente, at de gamle Friskolelærere kan faa en betryggende Alderdom, noget de hidtil ikke har haft, idet deres Levevilkaar paa mange Maader har været, synes det mig, ganske uanstændige. Men naar dette er sagt, skal det ogsaa indrømmes, at det kun er rimeligt, at de Forældre, som af en eller anden Grund ikke er tilfredse med den offentlige Skole og derfor foretrækker en Friskole, yder et forsvarligt Offer for at kunne holde deres Børn i disse Skoler. Bestemmelsen om, at det offentlige Tilskud ingen Sinde kan overstige 80 pCt. af Friskolens samlede Udgifter, er derfor ret og rimelig. Jeg vil der slutte mig til de Bemærkninger, som gøres til Lovforslagets § 8, og som ogsaa den ærede Ordfører for Socialdemokratiet (H. P. Johansen) har været inde paa. Naar man har en saa god og i alle Maader udmærket frisindet offentlig Skole, som vi har, bør der være vægtige Grunde, synes det mig, for at forkaste den Skoleform og gaa til en Friskole, og det er ikke mere end rimeligt, at de Forældre, som vil sætte deres Børn der, viser, at det er Alvor, og at de er villige til at bringe et Offer for at faa deres Børn undervist uden for den